

**UKA 2017/122: Siunnersuut uunga: Naalackersuinikkut sulinermut aningaasatigut
tapiissuteqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik
Inatsisartut inatsisaat nr. xx, uu. qqqq 2017-imeersoq. (Tapiissutinik qaffaaneg)**

pillugu

Inatsisinut Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerreqarneranut

ISUMALIUTISSIISUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Debora Kleist, Inuit Ataqtigiit, Siulittaasuugallartoq

Inatsisartunut ilaasortaq Pitsi Høegh, Siumut, ataatsimiititaliami sinniisoq, Siul. tull.

Inatsisartunut ilaasortaq Iddimangiiu Bianco, Inuit Ataqtigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Laura Táunâjik, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Per Rosing-Petersen, Partii Naleraq

1. Siunnersuut pillugu

Partiit, katusseqatigiit, attaviitsut Inatsisartuni sulinerannut pisortat tapiissutigisartagaasa qaffanneqarnerat siunnersuutip nassataraa.

Pisortat tapiissutaat malittarisassat atuuttut malillugit ilaatigut tunngaviusumik tapiissutitut ilaatigullu qinikkanut tapiissutitut tunniunneqartarput. Partiit qanoq angitiginerat apeqqutaatinnagu (qinikkat amerlassusiat) aningaasartuutit assigiinnerannik tamanna ersersitsisuuvoq. Assersuutigalugu partiit tamarmik - qanoq angitigineq apeqqutaatinnagu – aallaavittut oqaaseqaatissanik suliaqarnermi ikiorserneqarnermut assigiinnik aningaasartuuteqartarput. Partiittaaq peqatigisaanik, partiip pineqartup qassinik qinigaatitaqarnera apeqqutaalluni allanik aamma aningaasartuuteqartarput. Tamanna assersuutigalugu ilaasortat siunnersuutissaannik suliaqarnermi ikiorserneqarnermut aningaasartuutinut.

Partiit qinersinermi kingullermi Inatsisartuni qinikkanik sinniisuutitaqalersut malittarisassat atuuttut malillugit partiip naalackersuinikkut sulineranut ukiumut 650.000 kr.-inik tunngaviusumik tapiissummik pisinnaatitaapput, tamatumalu saniatigut partiip qinigaatitaanut ataatsimut 210.000 kr.-inik annertussusilinnik qinikkatut tapiissutisisinnaatitaallutik. Tamanna aamma katusseqatigiinnut kiisalu attaviitsutut qinigaasunut atuuppoq.

Partii Inatsisartunut qinersinermi kingullermi Inatsisartunut qinigaatitaqanngitsoortoq, kisiannili kingusinnerusukkut ilaasortap ataatsip ilaasortalluuniit arlallit sinniisuuffigissallugu nuuffigisaat qinikkanut assinganik tapiissutisisinnaatitaapput, taamatutaaq ilaasortat partiimiit kattusseqatigiinnilluunniit qinigaasimasut partiimit kattusseqatigiinnilluunniit tunuartut ("attaviitsut"). Partiilli ilaasortallu taamaattut tunngaviusumik tapiissutinik pissarsisinnaanngillat. Tamanna partiimiit kattusseqatigiinniillu ilaasortaajunnaarnissamut aningaasaqarnikkut kajumilersitsinissap pinaveersaartinneqarnissaanik kissaateqarnermik pissuteqarpoq.

Siunnersuutip malitsigisaanik tunngaviusumik tapiissutit ukiumut 850.000 kr.-inngorlugik qaffanneqassapput, qinikkamullu ataatsimut ukiumut tapiissutit 275.000 kr.-inngorlugik qaffanneqarlutik.

Peqatigisaanik siunnersuutip malitsigissavaa tapiissutit siunissami qaammatsiutit ukiuisa aallartinneri tamaasa iluarsineqartalissammata, siullermik 2019-imi.

2. Suiunnersuutip tunuliaqutaa pillugu

Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini paasissutissiissutigineqarpoq tapiissutit 2006-ip kingorna pisortatigoortumik iluarsiiisuteqarfigineqarsimannngitsut. Piffissap ingerlanerani kisitsisip atuisartunut akigitinneqartunut iluarsiiisutaasartup ineriartorneratigut tapiissutit naleerukkiartorsimapput. Ukiumut tapiissutit nalingi piffissami 30 %-ingajammik annikilleriarsimapput. Tamanna tunngavigalugu Siulittaasoqarfiup nalilerpaa tamanna illuatungilerniarlunga tapiissutit qaffanneqarnissaat pisariaqartoq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap maluginiarpaa Siunnersuut pillugu nalinginnaasumik oqallinnermi oqaatiginiarneqartoq partiinut tapiissummik 2006-imi kingullermik qaffaaneraaneq ilumuunngitsoq. Taamaalillutik siunnersuut pillugu isornartorsiusut tapiissutit 2009-mi 2010-milu qaffanneqarsimaneranut innersuussisimapput.

Tamannali paatsuuineramik tunngaveqarsorinarpoq. 2009-mi 2010-milu inatsimmik allannguinerit partiinut tapiissutinik teknikikkut allanngortitsinerupput, tapiissutinik partiit tigusartagaannik amerlanerulersitsinngitsut, taamaallaalli tapiissutit tunniunneqartareersut kontumut ataatsimut katersorneqarlutik.

Taamaalilluni taamanikkut inatsisip allanngortinneqannginnerini tapiissutit ilaat tunniunneqartarsimapput Inatsisartut Allattoqarfiata allaffissornermut kontua aqqutigalugu. Assersuutigalugu partiit partiini siunnersorteqarsimapput Inatsisartut Allattoqarfiannit atorfeqartinneqarlutillu akissaasersorneqartunik, soorlu aamma partiit Inatsisartuni

oqaaseqaatissaasa nutserneqartarnerinut aningaasartuutit Inatsisartut Allattoqarfiata allaffissornermut kontua aqutigalugu akilerneqartarsimasut.

Partiinut pisortanit tapiissutigineqartartut annertussusivii eqqarsaatigalugit sapinngisamik ammanerpaamik periuseqarnissaq qularnaarniarlugu 2009-mi 2010-milu Inatsisartut inatsimmut allannguutinik marlunnik akuersissuteqarput. Inatsimmik allannguinerit malitsigisaannik sullissinerit Inatsisartut Allattoqarfiata allaffissornermut kontuanit akilerneqartarsimagaluartut, partiinit namminernit akilerneqartalerput, taamaalillunilu aningaasartuutit Inatsisartut Allattoqarfiata partiit sinnerlugit akilertarsimasai partiinit namminernit akilerneqartartussanngorput.

Tamatuma malitsigisaanik Inatsisartut Allattoqarfianut aningaasaliissutit ilaat aningaasanut inatsimmi partiinut tapiissutinut kontumut nuunneqarput. Aningaasat nuunneqartut ukiuni siulliini agguaqatigiissillugu Inatsisartut Allattoqarfiata partiit sinnerlugit ass. partiit siunnersortaasa akissaataannut nutserisitsisarnernullu aningaasartuutit utertinneqartarnerinut akilertarsimasaanut naapertuupput¹.

Partiinut tapiissutit taamaalillutik qaffanneqanngillat, erseqqinnerulersinneqaannarlutilli.

Pisortanit partiinut tapiissutaasartunik teknikikkut allanngartitsineq (ataatsimuulersitsineq) tamanna eqqaassaannngikkaanni naalakkersuinikkut sulinerimut aningaasatigut tapiissutit pillugit inatsisartut inatsisaanni tapiissutit annertussusii 2006-imiit iluarsineqarsimanngillat².

Tapiissutit 2006-imi iluarsiiiffigineqarneriniit 2017-imi junip tungaanut piffissap ingerlanerani atuisartunut akigitinneqartut 30,6 %-imik qaffassimapput. Partiit aningaasartuutaasa ilaasa assinganik qaffariaateqarsimanerat ilimagisariaqarpoq – tamanna naak immaqa partiit aningaasarsianut aningaasartuutat taamak annertutigisumik qaffassimanissaat ilimagineqarsinnaanngikkaluartoq.

Partiinut tapiissutit nalingisa appariartornerannut matussusiinissaq siunnersuummik siunertaavoq, tapiissutinillu amerliliissutissatut siunnersuutigineqartut atuisartunut akigitinneqartut kisitsisitaata qaffaatigisimasaanut naapertuutikannerpoq.

¹ Taamaattorli 2009-imut aningaasanut inatsisissap isumaqatigiiniutigineqarnerani Inatsisartut peqquneranik kinguneqartumik sipaarutissat ilangaatsiarsuinik ilanngarneqartunik. Nioqutissanut pisiniarnernut, sullissinernut, attartornermut akiliutinut, pisiortornermut, ingerlatsinerimut, iluarsartuussinerimut kiisalu aserfallatsaalinerimut aningaasartuutiniit 10 %-imik ilanngarneqarsimapput. Akerlianilli aningaasarsianut akissaajaatit ikililerneqanngillat.

² Inatsisinut Ataatsimiititaliap paasininnera malillugu piffissami 2006-imiit 2009/2010-mut partiinut tapiissutit Inatsisartut allaffissornermut kontuatigut tunniunneqartartut “ersinngitsumik” qaffanneqarsimasinnaanerat qulaajarniarlugu misiliisoqarsimanngilaq.

3. Partiinut tapiissutit ineriartorsimanerat kiisalu nunanut allanut sanilliussineq

Tapiissuteqartarnermut inatsisip siulliup 1996-imi atuutilernerani pisortat naalakkersuineramik suliaqarnermut tapiissutaat (qinersinermut tapiissutit ilanngunnagit) 2,5 mio. kr-it pallillugit annertussuseqarsimapput, partiinut tallimanut agguataarneqarsimasut. Tamatuma kingornatigut inatsisinik allannguisarnerit nassataannik pisortat partiinut tapiissutaat malunnaatilimmik amerleriaateqarsimapput. Taamaalilluni 2016-imi partiinut tallimanut attaviitsunullu marlunnut katillugit 9,9 mio. kr-inik tapiissuteqartoqarsimavoq. Taamaalilluni tapiissut ukiut 20-t kingulliit ingerlaneranni sisamariaatinngorsimavoq.

Taakku 9,9 mio. kr-it 2016-imi partiinut tapiissutitut tunniunneqartut innuttaasunut ataasiakkaanut missingerlugu 177 kr-it missaanniippoq.

Sanilliullugu Savalimmiuni pisortat partiinut tapiissutaat 8,8 kr-it pallillugit annertussuseqarput, tassa innuttaasunut ataasiakkaanut missingerlugu 179 kr- it missaanniippoq.

Danmarkimi 2016-imi Naalaagaaffiup partiinut tapiissutai katillugit 109,2 mio. kr- iusimapput, innuttaasunut ataasiakkaanut missingerlugit 19 kr-iusimallutik.

4. Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunissai

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunissaanut, qinersinermi kingullermi partiit, katusseqatigiit attaviitsullu qassinik Inatsisartunut ilaasortannngortitsisimanerat apeqqutaassaaq.

Maanakkut partiit sisamat attaviitsorlu ataaseq Inatsisartunut ilaasortaataqarput. Taakku malittarisassat atuuttut malillugit katillugit 9.110.000 kr-inik tapisisinnaatitaapput. Agguaasseriaaseq taanna atorlugu siunnersuutip nassataanik tapiissutit tamarmiusut 11.925.000 kr.- iussagaluarput. Partiit il.il. maanakkutut amerlatigitillugit siunnersuutip kingunerisaanik aningaasartuutit 2.815.000 kr-inik annertusissapput (tassunga ilanngunneqassaaq Kalaallit Nunaanni kisitsit akinut iluarsiiissutaasartoq malillugu ukiumut iluarsiiissuteqartarnej).

Siunnersuutip allaffissornikkut kingunissaanut, partiit il.il. tapiissutit annertuseriaataannik qanoq atuiniarnerat apeqqutaassaaq. Inatsisinut Ataatsimiititaliap maluginiarpaa inatsimmut nassuiaatini paasissutissiissutigineqartoq partiini sulisut amerlisinnaanerisa nassatarisinnaagaa ilaasortat siunnersuutaasa § 37-ilu naapertorlugu apeqquteqaatit amerlinerat.

Inatsisartunut ilaasortat partiillu 2016-imi aalajangiiffigisassatut siunnersuutininik katillugit 111-nik saqqummiussipput, agguaqatigiisillugu ilaasortat ataasiakkaat siunnersuutininik 3,5-inik saqqummiussisimallutik. Sanilliullugu Folketingimi 2016-imi aalajangiiffigisassatut

siunnersuutiniq 186-inik saqqummiussisoqarsimavoq, tassa ilaasortat ataasiakkaat siunnersuut ataaseq pallillugu saqqummiussimallugu. Taamaalillugit ilaasortat ataasiakkaarlugit uuttuutigigaanni Folketingimut sanilliullugu Inatsisartunut ilaasortat aalajangiiffigisassatut siunnersuutiniq 3½-eriaammik amerlanerusunik saqqummiussisarput.

Inatsisartunut ilaasortat 2016-imi § 37 tunngavigalugu katillugit 283-eriarlutik apeqquteqaateqarsimapput. § 37 tunngavigalugu apeqquteqaatit sammineqartoq pillugu apeqqutiniq arlalinnik imaqarsinnaasarput. Taamaalillutik apeqquteqaatit 283-it taakku apeqqutiniq katillugit 1.383-inik imaqarsimapput, tassa ilaasortanit ataasiakkaanit apeqqutit 44,6-it apeqqutigineqarsimapput.

Folketingimut ilaasortat 2016-imi § 20 tunngavigalugu katillugit 1.555-eriarlutik apeqquteqaateqarsimapput, tassa ilaasortat ataasiakkaat apeqqutit 8,7-it apeqqutigisimallugit. Taamaalillugit ilaasortat ataasiakkaarlugit uuttuutigigaanni Inatsisartunut ilaasortat Folketingimut sanilliullugit tallimariaataa sinnerlugu amerlassusilinnik apeqquteqaateqarsimapput.

Partiinut tapiissutiniq qaffaataasut ilaat partiip allattaanik amerlanerusunik atorfinitsitsinermut atorniarpatigit, ilaasortat siunnersuutaat § 37-ilu tunngavigalugu apeqquteqaatit amerlareersut suli amerlanerulernissaat naatsorsuutigineqarsinnaavoq. Taamatut annertusaanerup Naalakkersuisoqarfinni Inatsisartullu Allattoqarfianni nukissanik allanik pisariaqartitsilerneq nassataqarsinnaavoq. Aammattaaq ilaasortat siunnersuutaasa amerlinerat Inatsisartut ataatsimiinnerisa sivisussusaannut sunniuteqarsinnaavoq.

Taamatutaaq Inatsisinut Ataatsimiititaliap maluginiarpaat inatsimmut nassuiaatini paasissutissiissutigineqartoq partiit allatseqarfianni suleqataasunik amerlisaanerup pisinnasup aallaavimmigut allaffinnik amerlanerusunik pisariaqartitsilerneq nassatarisinnaagaa, taamatullu Inatsisartut maannangaaq allaffinnik pisariaqartitsilerneq taamaattumik matussusiisnaasumik atugassiissuteqarsinnaanngitsut.

5. Oqaaseqaatit allat

Inatsisinut Ataatsimiititaliap maluginiarpaat inatsisissatut siunnersuutit siullermeerneqarnerani oqaaseqartunit ataasiakkaanit ajornartorsiutit arlallit saqqummiunneqartut: Ilaatigut partiit angisuut mikisullu akornanni partiinut tapiissutiniq agguassinerup naligiinnerunissaanik kissaateqartoqarpoq, partiinullu tapiissutit siunertanut sunut atorneqarsinnaanerannik malittarisassiisunik inatsisikkut aalajangersaasoqarnissaanik kissaateqartoqarluni. qinikkanut tapiissutit allanngortinneqarnissaanik kissaateqarluni oqaaseqartoqarpoq, taamaalillutillu partiinut tapiissutit ilaat taakku partiip qinersinermi kingullermi qinersisaasa amerlassusii tunngavigalugit tunniunneqartalernissaanik. Kiisalu

qinersinermut tapiissutit pillugit malittarisassat allanngortinneqarnissaannik kissaateqarluni oqaaseqartoqarpoq.

Ajornartorsiutilli taakku inatsisissatut siunnersuutip siunertarisaanut ilaatinneqanngillat, kingusinnerusukkulli inatsimmik iluarsartuusseqinnermi Siulittaasoqarfimmit qaqqinneqaqqissinnaapput, Siulittaasoqarfik isumaqarpat tamanna siunertamut naapertuuttoq. Partiittaaq ilaasortallu ataasiakkaat namminneerlutik soorunami inatsisissatut-aalajangiiffigisassatulluunniit siunnersuummik saqqummiussisinnaapput, tamatumani inatsimmi allannguutissat kissaatigineqartut anguniarlugit.

6. Inatsisinut Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa inassutigaa.

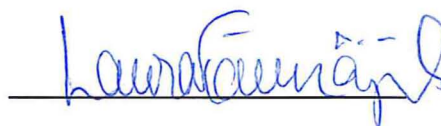
Inatsisinut Ataatsimiititaliap taama oqaaseqaateqarluni siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Debora Kleist
Siulittaasuugallartoq
Inuit Ataatigiit

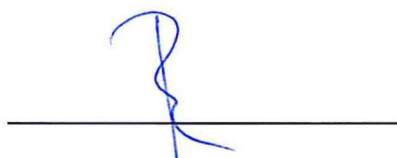
Iddimangiu Bianco
Inuit Ataatigiit

Laura Táunâjik
Siumut

Pitsi Høegh
Siumut

Per Rosing-Petersen
Partii Naleraq